

POSTANOWIENIE

Dnia 03 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Daria Ratymirska

Protokolant Damian Szabunio

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 03 kwietnia 2014 r. w Kłodzku

sprawy z wniosku S. w G.

przy udziale R. L., A. J., L. W., M. Z., (...) Sp. z o.o. w S.

o podział majątku wspólnego i dział spadku

postanawia:

I ustalić, że w skład majątku wspólnego małżonków N. Z. i W. Z. wchodzi lokal mieszkalny, położony w P. przy ul. (...), o powierzchni (...) m², dla którego Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...), wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej objętej księgą wieczystą (...)/, o wartości 106.000 (sto sześć tysięcy) zł;

II ustalić, że w skład spadku po N. Z., zmarłej w dniu (...). w P., ostatnio stale zamieszkałej w P., wchodzi udział w (...)części w lokalu mieszkalnym, opisanym w punkcie I niniejszego postanowienia, o wartości 53.000 (pięćdziesiąt trzy tysiące) zł;

III dokonać działu spadku po N. Z., w ten sposób, że składnik spadku, wymieniony w punkcie II niniejszego postanowienia, przyznaje na własność uczestniczek postępowania A. J.,

bez spłaty na rzecz uczestniczek postępowania M. Z. i L. W.;

I tytułem spłaty, zasądza od uczestniczki postępowania A. J. na rzecz na rzecz uczestniczki R. L. kwotę 9.937,50 zł (dziewięć tysięcy dziewięćset trzydzieści siedem złotych 50/100);

II oddalić wniosek wnioskodawcy o zwrot kosztów postępowania, w tym postępowania zabezpieczającego;

III nakazać uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku:

1 wnioskodawcy S.w G. kwotę 252,40 zł,

2 uczestniczek postępowania R. L. kwotę 252,40 zł,

3 uczestniczek postępowania A. J. kwotę 757,21 zł,

4 uczestnikowi postępowania (...) Spółce z o.o. w S. kwotę 252,40 zł,

tytułem wydatków, poniesionych w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego.

UZASADNIENIE

S.w G. wniosła o ustalenie, że udziały małżonków N. Z. i W. Z. w majątku wspólnym były równe, a w jego skład wchodziła nieruchomość, w postaci lokalu mieszkalnego, położonego w P. przy ul. (...), o powierzchni (...) m², dla której Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...). Wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego małżonków N. Z. i W. Z., w ten sposób, aby przyznać każdemu z małżonków udział w (...) części w.w. nieruchomości. Nadto, wniosła o ustalenie, że w skład spadku po N. Z., zmarłej dnia (...). wchodzi udział w (...) w w.w. nieruchomości. Wniosła o dokonanie działu spadku po N. Z., w ten sposób, aby przysługujący jej udział w tej nieruchomości przyznać na własność córce A. J., w zamian za to, że A. J. zapłaci w ciągu 1 miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia o dział spadku:

- na rzecz wnioskodawcy zobowiązania R. L., wynikające z wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 30.05.2008r., (...), wraz z kosztami postępowań egzekucyjnych w sprawach, prowadzonych przez Komornika (...) sygn. akt (...), oraz z nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Rejonowy w Lublinie z dnia 29.11.2010r., wraz z kosztami postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez w.w. Komornika w sprawie o sygn. akt (...);
- na rzecz uczestnika (...) Sp. z o.o. w S. zobowiązania R. L., wynikające z nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Rejonowy w Lublinie z dnia 15.12.2010r., wraz z kosztami postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez w.w. Komornika w sprawie o sygn. akt (...).

Wniosła nadto o zasądzenie solidarnie od uczestników na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu podała, że S. w G. oraz (...) Sp. z o.o. w S. są wierzycielami R. L.. W toku prowadzonych egzekucji Komornik zajął prawa dłużniczkę – spadkobiercy do działu spadku, zgodnie z art. 912 kpc. Podała, że w skład spadku po N. Z. wchodzi udział w (...) w w.w. lokalu, przy czym wnioskodawca nie ma wiedzy o wartości tego prawa. Obecnie najwyższy udział w nieruchomości przysługuje uczestniczce A. J. (w (...) części), zatem zasadnym, zdaniem wnioskodawcy, jest przyznanie jej na wyłączną własność całej nieruchomości, w zamian za spłatę zobowiązań R. L. wobec S. w G. oraz (...) Sp. z o.o. w S..

Wnioskodawca wniósł o zwrot kosztów postępowania zabezpieczającego w kwocie 197 zł (k-83, 111). Wniósł o obciążenie kosztami postępowania, na podstawie art. 520§2 kpc, uczestniczki R. L., która, poprzez brak spłaty swojego zobowiązania, doprowadziła do wystąpienia z wnioskiem (k-116).

Uczestniczki postępowania R. L., A. J., L. W. i M. Z. nie sprzeciwiły się wnioskowi. A. J. zgodziła się na zaproponowany we wniosku sposób działu spadku, poprzez przyznanie jej przedmiotowego lokalu mieszkalnego, w zamian za spłatę, przy czym zobowiązała się, że spłaci zobowiązania R. L. na rzecz wnioskodawcy i uczestnika (...) Sp. z o.o. do wysokości udziału R. L. w spadku. Uczestniczki L. W. i M. Z. zgodziły się z powyższym stanowiskiem, przy czym nie domagały się spłaty od A. J. (k-169).

Stan faktyczny:

Wnioskodawca S. w G. jest wierzycielem uczestniczki postępowania R. L.. Wierzytelności zostały stwierdzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 30.05.2008r., (...), oraz nakazem zapłaty, wydanym przez Sąd Rejonowy w Lublinie z dnia 29.11.2010r. Na ich podstawie wnioskodawca wszczął egzekucję z majątku uczestniczki R. L., postępowanie egzekucyjne prowadził Komornik (...), w sprawach o sygn. akt (...).

Uczestnik (...) Sp. z o.o. w S. jest wierzycielem uczestniczki postępowania R. L.. Wierzytelność została stwierdzona nakazem zapłaty, wydanym przez Sąd Rejonowy w Lublinie z dnia 15.12.2010r. Na ich podstawie wnioskodawca wszczął egzekucję z majątku uczestniczki R. L., postępowanie egzekucyjne prowadził Komornik (...), w sprawie o sygn. akt (...).

W toku prowadzonych egzekucji, w dniu 16.04.2013r. i 26.06.2013r. (w sprawach (...)), Komornik zajął prawa dłużniczki R. L., jako spadkobiercy do żądania działu spadku po zmarłej matce N. Z. oraz wynikające z prawa świadczenia pieniężne.

Uczestniczka R. L., na podstatwie ustawy, nabyła spadek po matce N. Z., zmarłej 23.09.2006r., w udziale (...) części. Poza nią, spadek nabył mąż spadkodawczyni W. Z. – w (...) części oraz pozostałe córki spadkodawczyni – uczestniczki postępowania A. J., M. Z. i L. W. – w udziałach po (...) części. Nabycie spadku zostało stwierdzone na mocy postanowienia tut. Sądu z dnia 31.01.2008r., (...).

W skład spadku po N. Z. wchodził udział w (...) części w lokalu mieszkalnym, położonym w P. przy ul. (...), o powierzchni (...) m², dla którego Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...). Lokal ten spadkodawczyni nabyła wraz z mężem W. Z. w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, która ustała na skutek śmierci spadkodawczyni.

Na mocy umowy darowizny z dnia 3.12.2008r. W. Z. przekazał swój udział w w.w. lokalu mieszkalnym (w (...) części) uczestniczce A. J..

W. Z. zmarł w toku postępowania, w dniu 13.11.2013r.

Bezsporne.

Wartość lokalu mieszkalnego, położonego w P. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...), wynosi 106.000 zł.

Dowód: opinia biegłego sądowego P. B. (1) (k-171 i nast.)

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej między N. Z. i W. Z. podlegał uwzględnieniu, skoro na skutek śmierci N. Z., z dniem 23.09.2006r. ustała między nimi wspólność ustawowa, nie nastąpił natomiast podział majątku wspólnego. Wnioskodawca, jako wierzyciel, prowadzący egzekucję z majątku dłużniczki – uczestniczki R. L., w toku której dokonano zajęcia prawa do działu spadku po N. Z., był legitymowany do żądania działu spadku w miejsce dłużniczki (art. 1037 § 1 kc w zw. z art. 887 § 1 kpc w zw. z art. 902 kpc i art. 909 kpc i art. 912§1 kpc).

Zgodnie z przepisem art. 31 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, z chwilą zawarcia małżeństwa, powstaje między małżonkami, z mocy ustawy, wspólność majątkowa obejmująca ich dorobek (wspólność ustawowa). Dorobkiem małżonków są przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (art. 32 § 1 kro). Podziałowi podlegają przedmioty majątkowe będące składnikami majątku wspólnego i istniejące w chwili dokonania podziału tego majątku. Skład majątku wspólnego w niniejszej sprawie był bezsporny. Sąd ustalił, na podstawie opinii biegłego sądowego P. B., że wchodzący w skład majątku wspólnego lokal mieszkalny ma wartość 106.000 zł (art. 684 kpc w zw. z art. 567§3 kpc).

Od ustania małżeńskiej wspólności ustawowej aż do podziału tego majątku stosuje się – w odniesieniu do majątku wspólnego – odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych (art. 42 kro w zw. z art. 195 i nast. kc). Każdemu z małżonków przysługują składniki jego majątku odrębnego oraz udział w dotychczasowym majątku wspólnym. Zgodnie z przepisem art. 43§1 kro, oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Dlatego bezzasadny był wniosek (w pkt I) w zakresie żądania ustalenia, że udziały małżonków w majątku wspólnym były równe, skoro wynika to z ustawy. Również bezzasadny był wniosek (w pkt II) w zakresie żądania dokonania podziału majątku wspólnego w ten sposób, aby przyznać każdemu z małżonków udział w (...) części w.w. nieruchomości, skoro skutek taki następuje z mocy ustawy.

Uczestnicy postępowania nabyli własność przedmiotowej nieruchomości w drodze dziedziczenia po N. Z., przy czym W. Z. darował swój udział w nieruchomości (przypadający mu ustaniu wspólności majątkowej oraz z tytułu

dziedziczenia) uczestnicze A. J.. Spadkobiercy nabywają spadek w chwili jego otwarcia i z tą chwilą powstaje pomiędzy nimi wspólność majątku spadkowego. Zniesienie wspólności odbywa się poprzez dział spadku. Do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, z zachowaniem postanowień art. 1036-1046 kc. (art. 1035 kc). Spadkobiercy nabywają spadek w stanie istniejącym w chwili jego otwarcia.

W skład spadku po N. Z. wchodził udział w (...) części w w.w. lokalu mieszkalnym o wartości 53.000 zł (art. 924 k.c. w zw. z art. 684 kpc). Ustalenie składu i stanu spadku przez sąd następuje według chwili jego otwarcia, a jego wartości na podstawie cen (rynkowych) z chwili dokonywania działu. Zgodnie ze stanowiskiem wnioskodawcy i uczestników postępowania, Sąd dokonał działu spadku, przyznając składnik spadku uczestnicze A. J., której przysługiwał największy udział w lokalu i która ostatecznie stanie się jego właścicielką w całości (art. 212§ 2 kc w zw. z art. 687 kpc w zw. z art. 622§2 kpc i art. 623 kpc).

Celem wyrównania udziału w spadku, Sąd zasądził na rzecz uczestniczki R. L. od uczestniczki A. J., spłatę w kwocie 9.937,50 zł (art. 212§ 2 kc w zw. z art. 1035 kc), biorąc pod uwagę wartość spadku (udział w (...) w przedmiotowym lokalu), ustaloną na kwotę 53.000 zł, oraz wysokość udziału uczestniczki R. L. w spadkowej nieruchomości (53.000 zł x $\frac{3}{16}$ = 9.937,50 zł).

Wniosek wnioskodawcy o zwrot kosztów postępowania, w tym postępowania zabezpieczającego, podlegał oddaleniu. W postępowaniu nieprocesowym z zasady nie ma dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 kpc). Przeciwnie, z treści całego art. 520 kpc wynika, że ustawodawca zakłada, że uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Zgodnie z art. 520 § 1 kpc, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania, związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że każdego z nich obciążają koszty dokonanej przez niego czynności oraz czynności podjętej w jego interesie. W niniejszej sprawie inicjatorem postępowania spadkowego była S. w G.. W jej interesie, jako wierzyciela, leżało dokonanie działu spadku. Nie było przy tym sporu co do składu spadku oraz sposobu działu, nie można tu zatem mówić o sprzeczności interesów stron wyłącznie dlatego, że uczestniczka R. L. nie spłaciła swojego zobowiązania (art. 520 § 2 i 3 kpc). Sama okoliczność, że uczestniczka nie spłaciła swojego zobowiązania nie może być uznana jako powód do wystąpienia z wnioskiem w niniejszej sprawie, skoro wnioskodawca nie wzywał jej wcześniej do działu spadku, w celu uzyskania spłaty, która następnie przypadłaby na zaspokojenie długów. Uczestniczka uznała nadto przy pierwszej czynności procesowej żądanie wniosku. Nie składała przy tym wniosków, które zostały oddalone lub odrzucone, co dawałoby Sądowi możliwość nałożenia na nią obowiązku zwrotu kosztów postępowania, poniesionych przez innego zainteresowanego (art. 520 § 3 kpc). Regulacja ta zbliża się w pewnym sensie do unormowania zawartego w art. 98 § 1 kpc, gdyż ustawodawca musiał uwzględnić niebudzący wątpliwości fakt, że niejednokrotnie pomiędzy uczestnikami postępowania nieprocesowego toczą się spory i wtedy w pewnym sensie upodabnia się ono do procesu, w którym można usytuować poszczególnych zainteresowanych w pozycji wygrywający - przegrywający (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 1960 r., I CR 640/60, OSN 1961, nr 4, poz. 109). W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodziła, skoro uczestnicy, w tym R. L., zgadzali się z wnioskiem. Niezależnie od tego, w postępowaniu nieprocesowym jest inna sytuacja, niż w procesie, w którym przegrane sprawy z reguły wywołuje skutek w postaci obowiązku zwrotu kosztów. Wynika to wprost, z zawartego w art. 520 § 2 i 3 kpc, wyrażenia "sąd może". „W postępowaniu nieprocesowym sąd ma możliwość oceny, czy rodzaj sprawy, jej okoliczności, wątpliwość występujących w niej zagadnień prawnych, czyniły, i w jakim zakresie, nietrafność, lub nawet oczywistą niesłuszność stanowiska któregoś z uczestników w tym sensie "przegrywającego sprawę" i, w zależności od tej oceny, odmówić zasądzenia, albo zasądzić zwrot kosztów. Rozwiązanie to jest elastyczne i uwzględnia różnorodność spraw rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym” (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 148/12, OSNC-ZD 2013/2/45).

Orzeczenie w pkt VI postanowienia oparto na przepisach art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 520 § 1 k.p.c. Wydatkami, poniesionymi w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego, obciążono

tych uczestników postępowania, którzy osiągnęli korzyści z działu ($1514,41 \text{ zł} \times 1/6 = 252,40 \text{ zł}$), przy czym uczestniczka A. J. została obciążona tymi wydatkami w potrójnej wysokości, skoro w wyniku działu otrzymała przedmiot spadku bez spłaty na rzecz uczestniczek L. W. i M. Z. ($252,40 \text{ zł} \times 3$).